

Är Riksdataförbundet en papperstiger för Servi-Data, undrar Tomas Olin, i följande kritiska betraktelse över resultatet av det mångåriga arbetet att skapa ett riksdataförbund.

För att Riksdataförbundet skall få en rejäl chans behövs tre saker, anser Tomas Olin: En av dessa är att SDF och SSI upplöses och medlemmarna direkt överförs i RDF.

Insänt

Turerna kring en gemensam svensk användarorganisation på dataområdet har varit många och långa. Har de varit för många?

Sannolikt är många med mig tveksamma inför resultatet av det mångåriga arbetet bakom Riksdataförbundet (RDF). Vi hade väl alla hoppats på en gemensam samlingspunkt, ett forum med direktaccess för alla dataanvändare, en naturlig samlingsplats och ett språk för förhandlingar med mer resursstarka parter. En klar debattkanal, ett datacentrum.

Men vad har vi fått? En formation där det uttryckligen sägs att de anslutna Svenska Dataförbundet (SDF) och Svenska Samfundet för Informationsbe-

Riksdataförbundet — en papperstiger?

handling (SSI) skall verka med "orubbad integritet".

Vad innebär detta för användarna? En utvidgad organisationspyramid fylld av ömma tår? En papperstiger för Servi-Data? En ytterligare moderorganisation, en Big Mother?

Parkinson hade rätt!

Utän tvakan kommer en konkurrens att uppträda mellan RDF, SDF och SSI. Konkurrens om initiativ och resurser. Tillgången är knapp. Är detta tillfälle för konkurrens — annars vällovligt — vekligen välvalt? Är det inte sammanhållning mellan användarna som nu behövs i stället?

Jag har de senaste åren haft förmånen vara med i förhandlingarna bakom vad som nu blivit RDF. Min position har främst bestått av att utgöra länk mellan de berörda intressena inom Dataindustriutredningen — möjligen mer användarnära än resursstarka — och existerande intresseföreningar på dataområdet — möjligen mer resursstarka än användarnära.

Det har varit en stimulerande erfarenhet. Den bekräftar helt

Parkinsons observation om finansieringen av cykeltaket.

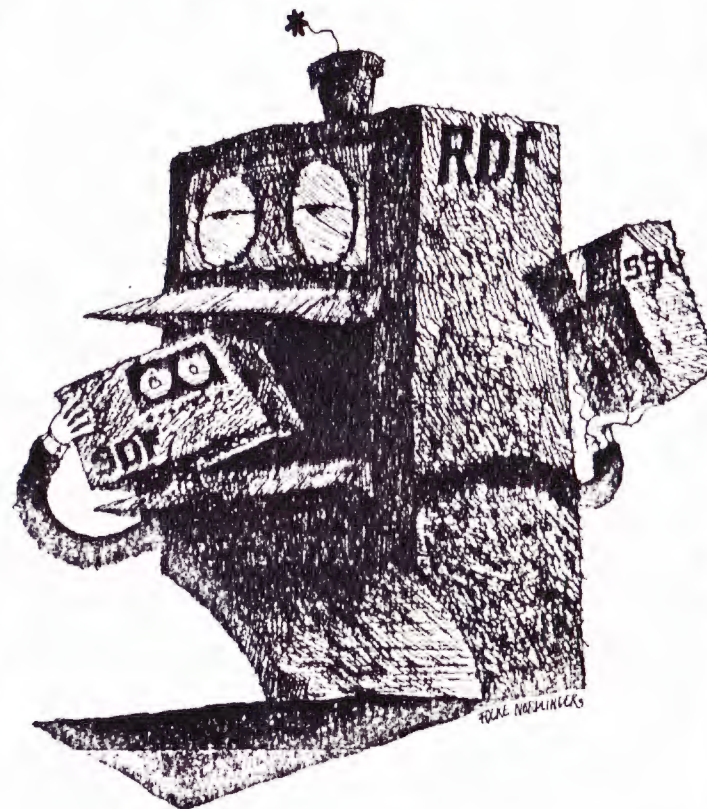
Atminstone nio tiondelar av arbetet har i förhandlingarna rört formalia som organisationsfrågor, representation, ansvarshierarki, avgiftssystem, anknypningar till existerande organisationer, benämningar m.m. Högst en tiondel har berört de aktuella arbetsuppgifterna, vilken nyinriktning som där måste till för att undvika att det går snett som förra gången.

Efter det att Dataindustriutredningen intagit en välvilligt avvaktande hållning till ett RDF i sitt slutbetänkande, har jag därför funnit mig alltmer som passiv betraktare av RDF-arbetet.

Utredningen, och därefter Statskontoret, har tagit positiv ställning till offentligt stöd för RDF-verksamheten *under förutsättning* att de övriga användarrepresentanterna kan enas tillräckligt väl.

Resultatet en halvmesyr

Med den halvmesyr som nu erhållits är en mer än tillfällig statlig uppbackning uppenbarligen i fara. Det kan ju väl hända

att det helstatliga SIFU får hand om nästan hela det tillgängliga offentliga stödet. Jag tror att ett dela lika här vore lyckligare.

Det bör nu sägas att Sverige knappast är ensamt om dessa typer av problem. Användarsamarbetet tycks inte heller utomlands fungera som det bör-

frdgor som vi vet kommer att engagera individer och företag starkt i morgon.

● Acceptera och anpassa RDF som en *samlande användarorganisation* för både individer och företag. Företagen orkar bättre än de enskilda individerna klara sig i de eventuella

förhandlingar med mer resursstarka parter. En klar debattkanal, ett datacenterum.

Men vad har vi fått? En for- mation där det uttryckligen sägs att de anslutna Svenska Data- förbundet (SDF) och Svenska Samfundet för Informationsbe-

berörda intressena inom Dataindustriutredningen – möjligen mer användarnära än resursstarka – och existe- rande intresseföreningar på da- taområdet – möjligen mer resursstarka än användarnära.

Det har varit en stimulerande erfarenhet. Den bekräftar helt

representanterna kan enas till- räckligt väl.

Resultatet en halvmesyr

Med den halvmesyr som nu erhållits är en mer än tillfällig statlig uppbackning uppenbarligen i fara. Det kan ju väl hända

att det helstatliga SIFU får hand om nästan hela det tillgängliga offentliga stödet. Jag tror att ett dela lika här vore lyckligare.

Det bör nu sägas att Sverige knappast är ensamt om dessa typer av problem. Användar- samarbetet tycks inte heller utomlands fungera som det borde. En rad organisationer — inklusive amerikanska — har befunnit sig och/eller befinner sig i ekonomiska och andra svårigheter.

Det är egentligen inte så svårt att inse bakgrunden till det. Så länge inte tillräckligt stora grup- per användare känner sig till- räckligt berörda, positivt eller negativt, av en utveckling (i det här fallet den datatekniska), kommer deras röster sannolikt inte att bli hörsammade.

Måste vi väcka och entusias- mera alltfler användare för att de med tillräcklig kraft ska kunna hävda de dataintressen, som de möjligen ännu inte vet om att de har?

Ja, förmodligen — eller kan- ske tyvärr. Atminstone så länge utbudet av datakraft och data- tillämpningar expanderar. Och det gör det ju.

Undvika degenerering

Nå, nu har vi RDF. Vad kan göras för att undvika en degene- rerung, eller snarare, för att ge det en reell chans? För att både privata och offentliga använ- dare verkligen ska ställa upp? Tre saker, tror jag.

● Tag fasta på de breda och socialt orienterade användarnära

frågor som vi vet kommer att engagera individer och företag starkt i morgon.

● Acceptera och anpassa RDF som en *samlande använ- darorganisation för både individer och företag*. Företagen orkar bättre än de enskilda indivi- derna klara sig i de eventuella blåsvädren. Individerna måste självklart med i direkt anslut- ning.

● När nu RDF finns, *upplös då SDF och SSI och överför med- lemmarna direkt i RDF*.

Måttlig entusiasm

Dessa förslag väcker mycket måttlig entusiasm i en del existe- rande föreningskretsar, det är bekant. De kan inte genomföras över natten. Men det är använ- darna det gäller, och inte den just nu existerande representa- tionen.

Vi har framför oss en utveck- ling där individerna och datasys- temen kan komma att samverka på en rad nya områden. Vi måste inse det i tid.

Tänk på t ex miljö, beslutsdel- tagande, lokalisering, arbetsin- nehåll, utbildning och informa- tionsmedia, hushållning med mänskliga resurser, kultur osv, för att nämna några.

Det är för att hävda *individens* dataintressen i sådana samman- hang, som en aktiv användaror- ganisation främst behövs. Och för att vara med och skapa en Dataombudsman, lätt tillgänglig för *alla* parter. Kommer RDF in i den bilden?

Tomas Olin